

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича

Ангельський О.В.

„25” квітня 2019 р.

Положення
про порядок реалізації студентами
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
права на вільний вибір навчальних дисциплін

Чернівці – 2019

Ухвалено:

Вченою радою

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Протокол № 5 від 22.04.2019 р.

1. Загальні положення

1.1. Це Положення забезпечує реалізацію студентами Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (далі - **Університет**) права на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62).

1.2. Це Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома студентів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір студентом навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:

- поглиблення професійних знань у межах обраної освітньої програми та здобуття додаткових спеціальних професійних компетентностей, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачене освітньою програмою);
- поглиблення своїх знань та здобуття додаткових загальних і загально-професійних компетентностей у межах спеціальності або споріднених спеціальностей галузі знань;
- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширення результатів навчання за загальними компетентностями.

2. Методичне забезпечення організації вибору студентом навчальних дисциплін та регуляторні заходи

2.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються студентам для реалізації ними права вільного вибору.

На вибір студентам пропонуються лише дисципліни, навчальні програми і робочі навчальні програми, яких розроблені у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» і пройшли в установленому в Університеті порядку процедури рецензування та затвердження.

2.2. У відповідності до сформульованих у п.1.3 цілей студенту пропонуються реалізовувати свій вибір шляхом:

2.2.1. Вибору з варіативної складової освітньої програми (навчального плану), на якій студент навчається:

2.2.1.1. Вибір спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом. Досягнення передбачених за блоком (пакетом) результатів навчання на визначеному рівні вищої освіти може бути підставою для рішення Екзаменаційної комісії про присвоєння студенту професійної (додаткової) кваліфікації.

Якщо студент обрав спеціалізований (профільований) блок (пакет), він має прослухати всі дисципліни, що включені до даного блоку (пакету).

Примітка: у випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін із навчального плану **іншої спеціальності (освітньої програми)** передбачена його основним навчальним планом і програмою професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.1.2. Одночасний вибір зазначеної кількості дисциплін із пакету, який включає переважно навчальні (для обраної освітньої програми) дисципліни,

що дозволяє досягнути поглибленого рівня знань і вмінь з окремих розділів майбутнього фаху. Як правило, присвоєння професійної (додаткової) кваліфікації в результаті такого вибору не передбачається навіть у межах тієї самої освітньої програми.

2.2.1.3. Вибір однієї дисципліни із переліку кількох дисциплін, що пропонується на семестр.

2.2.2. Вибору із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми того ж рівня вищої освіти. У випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакету) дисциплін із навчального плану іншої спеціальності (освітньої програми) передбачена його основним навчальним планом і програмою професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.2.1. Вибір із блоку вибору факультету/інституту або блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того ж рівня вищої освіти.

2.2.2.2. Вибір із блоку вибору дисциплін навчального плану інших освітньої програми та рівня вищої освіти. При цьому присвоєння будь-яких додаткових кваліфікацій не відбувається. Необхідною умовою є погодження декана/директора факультету/інституту, на якому навчається студент, якщо обрано дисципліну нижчого рівня вищої освіти, або декана/директора факультету/інституту, на якому реалізується навчальна програма, із якої обрано дисципліну (дисципліни) рівня вищої освіти.

2.2.2.3. Вибір навчальних дисциплін в іншому ЗВО при реалізації студентом права на академічну мобільність.

2.3. Студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

2.3.1. Якщо кількість студентів, які обрали навчальну дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом (інститутом), проектною робочою групою, кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається студентам, які навчаються на

тій самій програмі, на тому ж факультеті (в тому ж інституті), а в наступну чергу - тим студентам, які зафіксували свій вибір раніше;

2.3.2. Якщо кількість студентів, які обрали блок навчальних дисциплін (п.п.2.2.1.1), є меншою за встановлені в Університеті мінімуми: 10 осіб - за рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, 7 осіб - за рівнем магістра;

2.3.3. Якщо кількість студентів, які здійснили одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакету освітньої програми, на якій навчаються (п.п.2.2.1.2), є меншою за 10 осіб за освітніми рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, чи 7 осіб - за рівнями магістра;

2.3.4. Якщо кількість студентів, які обрали одну дисципліну із переліку вільного вибору студента (п.п. 2.2.1.3), є меншою ніж 10 осіб. Ці ж вимоги поширюються на студентів, які скористалися правом вибору навчальних дисциплін із інших освітніх програм (підпункти 2.2.2-2.2.5), якщо відповідні навчальні групи на цих програмах не були сформовані на інших підставах;

2.3.5. Якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є передбачувана недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів відповідного рівня вищої освіти (підпункти 2.2.4-2.2.5,2.2.6);

2.3.6. Якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які студент може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

2.3.7. Якщо наслідком вибору навчальної дисципліни передбачувана є академічна заборгованість через відсутність необхідного рівня вхідних знань та вмінь (підпункти 2.2.2-2.2.5).

Примітка: 1) обмеження, передбачені підпунктами 2.3.2-2.3.4, не поширюються на ті види навчального навантаження студента, за якими передбачене виконання лише індивідуальних завдань - виробничих практик і курсових робіт/проектів; 2) обмеження, передбачені підпунктом 2.3.2, не поширюються на ті випадки, коли певний спеціалізований (профільований) блок (пакет) дисциплін обрали всі студенти, які навчаються на вказаній програмі.

2.4. У випадку, якщо студенту відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у пункті 2.3, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку дисциплін (блоків, пакетів дисциплін), групи/потоки за якими вже сформовані у відповідності до встановлених в Університеті мінімальних вимог до чисельності студентів у групах/потоках, і де немає перевищення встановлених факультетами/ інститутами/ комітетами програми/ кафедрами максимумів, а також, які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у підпунктах 2.3.5-2.3.7.

2.5. Обрані студентом навчальні дисципліни (блоки, пакети дисциплін) затверджуються деканом факультету/директором інституту, на якому навчається студент, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану студента. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом завідувача кафедри, декана факультету/директора інституту; при цьому зміна обраних навчальних дисциплін (блоків, пакетів дисциплін) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається взагалі.

Примітка: при прийнятті рішення за поданою заявою студента щодо зміни свого вибору навчальної дисципліни (блоку, пакету дисциплін) декан факультету/директор інституту керується обмеженнями, вказаними в п.2.3, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших студентів.

2.6. Після реалізації студентами свого права вільного вибору кафедри (проектні групи освітніх програм), навчальні дисципліни яких були обрані студентами, можуть у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі та особливості адміністрування освітніх програм) запропонувати студентам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін, за умови, що відповідне рішення може бути прийняте тільки після отримання згоди студентів, які обрали ці дисципліни.

Примітка: Внесення змін не може мати наслідок формування груп і потоків, в яких порушуються встановлені в Університеті мінімальні вимоги до чисельності студентів.

2.7. Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін (блоку, пакетів дисциплін), відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри (проектних робочих груп) групою забезпечення освітнього процесу відповідного факультету/інституту і затверджуються розпорядженням декана/директора. Відмова студента виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням і студент відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

2.8. За результатами реалізації права студента на вільний вибір до його індивідуального навчального плану мають бути включені види навчального навантаження, сукупний (обов'язкової і вибіркової складової разом) обсяг яких (у кредитах ЄКТС) дозволяє зарахування виконання річного навчального плану (60 кредитів ЄКТС за денною формою навчання) і переведення на наступний курс або допуск до підсумкової атестації. Крім випадків, передбачених пунктом 2.2.7., сформована в результаті реалізації права студентів на вільний вибір дисциплін диспропорція у розподілі кредитів між семестрами не повинна перевищувати 20% (6 кредитів).

2.9. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати обсягу освітньої програми, за якою навчається студент.

3. Порядок вибору студентами навчальних дисциплін

3.1. Терміни проведення процедур вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

3.1.1. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило у період весняного семестру (лютий-квітень), який

передусе навчальному року, в якому передбачене їх вивчення. Єдиний для Університету *графік затверджується розпорядженням ректора/ першого проректора.*

3.1.2. Для студентів-першокурсників вибір навчальних дисциплін може здійснюватися починаючи з першого семестру.

3.2. *Процедура вибору студентами навчальних дисциплін включає шість етапів.*

3.2.1. Перший етап — ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті, а також із особливостями присвоєння професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій навчається студент (відповідальні куратори груп, деканати). Заходи першого етапу організовується упродовж перших трьох місяців навчання у весняному семестрі (див. п.3.1.1).

3.2.2. Другий етап - ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору, які пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомлення відбувається шляхом організації зустрічей з представниками кафедр і проектних робочих груп освітніх програм, представниками деканатів, кураторами тощо. Ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

3.2.3. Третій етап - запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється за затвердженим графіком в Університеті з чітко визначеним терміном, але тривалість етапу не може перевищувати два тижні. Зразок заяви поданий в додатку 1.

3.2.4. Четвертий етап - опрацювання заяв студентів факультетами/інститутами/ проектними групами освітніх програм, перевірка контингенту студентів і попереднє формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення освітнього процесу (працівниками деканату/дирекції).

За результатами етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у пункті 2.3, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.4) переліку. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів.

3.2.5. П'ятий етап - повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Здійснюється за правилами, наведеними в підпункті 3.2.6. Тривалість – тиждень.

3.2.6 Шостий етап – остаточне опрацювання заяв студентів факультетами/інститутами/ проектними групами освітніх програм, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.7), перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення навчального процесу (працівниками деканату) після перевірки і погодження в якій обрані студентами дисципліни вносяться ними до їх індивідуальних планів, а списки груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються на затвердження, відповідно до делегованих повноважень, деканам/ директорам відповідних факультетів/ інститутів. Тривалість етапу не більш ніж тиждень. Копії затверджених списків груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються до навчального відділу.

4. Прикінцеві положення

4.1. Заяви студентів, підсумки вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються упродовж всього терміну навчання студента за відповідним рівнем вищої освіти.

4.2. У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі «молодшого спеціаліста» із скороченим терміном навчання, за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри/проектної групи освітньої програми можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4.3. Внесення суттєвих змін до порядку реалізації вільного вибору студентами навчальних дисциплін здійснюється лише за згодою органів студентського самоврядування Університету. У випадку, якщо запропоновані зміни звужують права студентів на вибір навчальних дисциплін, необхідне отримання згоди органів студентського самоврядування не менш як 2/3 структурних підрозділів Університету.

Додаток 1

Ректору Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

_____
_____
(прізвище, ім'я та по батькові)
студента(ки) _____
факультету
денної форми навчання,
спеціальності _____
_____ курсу _____ групи.

Заява

Прошу Вас включити до мого індивідуального навчального плану на ____-
й курсу 20__/20__ навчального року такі вибіркові дисципліни:

№ п/п	Перелік вибіркових дисциплін ____ семестру:	Кількість	
		Годин	Кредитів
№ п/п	Перелік вибіркових дисциплін ____ семестру	Кількість	
		Годин	Кредитів

дата

підпис

_____
(прізвище, ініціали)